

Elin med RBU på Gröna Lund 2016

Kommunen drog in hela Elins personliga assistans

Elin är 16 år och har haft assistans från kommunen sedan 2013. Familjen sökte fler timmar inför gymnasiestarten, men i stället för mer stöd kom chockbeskedet att all assistans dras in. Elin har inte tillräckligt stora behov för att ha rätt till personlig assistans enligt Sundbybergs kommun.

Elin Soikkeli bor med sina föräldrar Anna Hahne och Johan Soikkeli i Sundbyberg. I familjen finns också syskonen Amanda och Johanna, som har flyttat hemifrån. Elin har en cp-skada som påverkar all motorik i kroppen. Hon använder rullstol, har en utvecklingsstörning och autistiska drag. Elins funktionsnedsättningar gör att hon alltid behöver stöd av en vuxen för att dels klara allt praktiskt i vardagen och dels för att kommunicera och fungera socialt med andra.

Elin fick assistans år 2013 när hon var 11 år. Hennes grundläggande behov bedömdes vara mindre än 20 timmar per vecka och då är det kommunen som ska stå för hela hjälpbehovet. Sundbybergs kommun beviljade 43,75 timmar assistans per vecka för tid utanför skola och fritids. Hon har också korttids en helg per månad och har under många år åkt på LSS-kollo på loven.

Redan 2014 omprövade kommunen assistansen och beslöt att minska den med 10 timmar per vecka. Johan berättar:

- Vi överklagade beslutet och fick rätt i domstolen, så Elin fick behålla sina timmar. Den processen tog nästan ett år. Efter det trodde vi att vi kunde känna oss trygga med att hennes behov var ordentligt utredda och prövade.

Efter ett år var det dags för omprövning igen. Anna och Johan

ansökte då om fler timmar för att Elin skulle kunna bli mer självständig och frigöra sig från mamma och pappa. Handläggaren träffade både Elin, Anna och Johan och pratade med skolan och kortidspersonalen. Efter ett års utredning fick Anna ett skriftligt förhandsbesked med informationen att Elin skulle beviljas två timmar till och totalt få 45,75 timmar per vecka. Brevet kom den 13 juli och var en glad nyhet inför gymnasiestarten till hösten. Men glädjen blev kortvarig.

- Den 16 juli skulle vi åka på familjevecka med RBU till Herrfallet. Samma morgon när jag tittade i mobilen såg jag att jag fått ett mejl från handläggaren klockan 01.18 på natten. Hon ville informera om att Elin fått avslag på sin ansökan om assistans. Hon skulle inte få några timmar alls från den 1 september.

Ingen kunde förstå hur ett förhandsbesked som en vecka innan gav fler timmar förvandlats till ett totalt avslag. Assistansbolaget överklagade beslutet och skickade in en begäran om inhibition, det vill säga att Elin skulle få behålla nuvarande assistans under överklagandeprocessen. Det beviljades inte och från den 1 september har Elin ingen assistans. Hennes sak kommer att prövas i domstol men det kan ta lång tid.

Alla på lägret blev chockade av beskedet. Andra föräldrar blev

rädda och oroliga för egen del och alla tyckte det var helt galet att inte Elin skulle få assistans. I familjen reagerade de lite olika.

- Jag blev rädd och orolig säger Elin.

- Jag blev så otroligt förvånad och tänkte att det inte kan stämma, säger Anna.

- Jag tänkte att "jaha, då har det drabbat oss också" säger Johan som menar att han någonstans inombords varit beredd på avslag eftersom så många andra fått det.

Hur är det möjligt?

Hur kunde det bli så här? Elin har samma behov av hjälp som förut. Hon har också blivit äldre och behöver frigöra sig från föräldrarna och träna sig på att göra saker på egen hand. I stället är hon nu helt hänvisad till sina föräldrar. Och Anna och Johan får återgå till livet som småbarnsföräldrar då en alltid måste vara hemma hos Elin.

Enligt Sundbybergs kommun så har Elin inte tillräckligt omfattande grundläggande behov för att ha rätt till personlig assistans. Och om inte de grundläggande behoven är tillräckligt omfattande så utreder man inte några andra behov heller. Att Elin under de senaste fyra åren haft rätt till assistans både enligt kommunen och enligt Förvaltningsdomstolen som prövade saken 2014 spelar ingen roll. Kommunen har jobbat fram nya riktlinjer där det anges en gräns på minst 10 timmars grundläggande behov för att beviljas personlig assistans. Detta är helt i strid med LSS-lagen där det uttryckligen står i förarbetena att det inte finns någon undre gräns utan att man ska ta hänsyn till hela hjälpbehovet.

Det har varit en minst sagt omtumlade höst för Elin, Anna och Johan. Överklagan har skickats in och samtidigt har de fått tänka i helt nya banor för att få ihop vardagen. Anna har just bytt jobb vilket i sig är en påfrestning. Elin har varit orolig och stressad över hur det ska bli för henne. Johan fick ta ansvar för att vardagen fungerade den första månaden på terminen då Elin varken hade fritids eller assistans. Han fick vara hemma klockan 14 då Elin kom från skolan för att ta hand om sin tonåring. Något som knappast kan sägas vara att "leva som andra" som det står i lagen.

Elin har börjat på Häggviks gymnasiesärskola i Sollentuna där hon trivs jättebra. Det finns ett fritids där, men Elin fick inte plats. Kommunen ville då placera henne på ett fritids i Akalla som inte var anpassat för rullstol. Det sa föräldrarna nej till. Då föreslog man ett fritids i Täby. Anna och Johan insåg direkt att det inte skulle funka för Elin att sitta i taxi i flera timmar varje eftermiddag, så de sa nej. Men det godtog inte kommunen och det var först när fritiset också sa att det inte skulle funka för Elin som kommunen gav med sig. Nu går Elin på ett fritids i Ballsta. Det funkar ganska bra men är inte optimalt. Hon åker dit från skolan och sen kommer hon hem vid 17 då någon av föräldrarna måste vara hemma.

- Att vara så låst är det värsta för mig säger Johan. Vi har återgått till samma läge som när Elin gick på dagis. Någon av oss måste alltid vara hemma med Elin eller följa med henne på saker hon vill göra. Förra veckan fick Anna gå med henne på disco. Inte så kul för en 16-åring att behöva ta med mamma dit.

Från att ha kunnat åka hem när hon vill med sin assistent, gå och fika, göra någon fritidsaktivitet, åka till Kista och shoppa eller bara hänga hemma så är Elin nu hänvisad till sina föräldrar och

de till hennes skol- och fritidstider. Livet har begränsats enormt. Det enda familjen har erbjudits som ersättning för assistansen är två extra dygn på kortis per månad och 20 timmar avlösning per månad. De blev också erbjudna sju extra dygn för kollo, men samtidigt tog kommunen bort möjligheten att spara kortidsdagar för att använda för kollo, till exempel om Elin är sjuk eller på sommaren då familjen inte behöver kortis. Så sammantaget blir det inget extra kollo.

Varken avlösningen eller kortisdygnet har kommit igång ännu och Anna vet inte hur det blir rent praktiskt eller vem som ska jobba som avlösare. Får man välja själv? Får man bestämma när man vill att de ska komma? Ingen har berättat någonting.

- Vi känner oss helt överkörda, säger Anna. De tar all assistans från Elin och slänger till oss lite avlösning och några extra kortisdygn. Elin står med en liten skärva av det hon hade förut.

Familjen Hahne Soikkeli är bara en av många familjer som drabbats av den våg av nedskärningar som just nu pågår när det gäller LSS-insatser. Vi läser om siffror och summor, men bakom detta döljer sig riktiga människor. Elin och hennes familj är en del av den sorgliga statistiken. Nu återstår bara hoppet om att överklagan ska bifallas av domstolen. Annars får Elin söka assistans igen och hoppas på bättre tur. En process som kan ta lång tid. Under tiden gäller det att klara av livet som pågår här och nu för en tjej som borde få vara tonåring i frihet med allt vad det innebär.

TEXT: MARIA ENNEFORS

*Elin med sina föräldrar
på äventyrsbad med RBU*